

การสื่อสารของขบวนการเสรีไทยในสงครามโลกครั้งที่ 2

นางสาวมณีจุฑา วัชรโรทยางกูร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาชาวาทวิทยา ภาควิชาชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง

คณะนิเทศศาสตร์ จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-0235-1

ลิขสิทธิ์ของจฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE FREE THAI MOVEMENT'S COMMUNICATION IN WORLD WAR II

Miss Maneejutha Vacharotayangul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Speech Communication
Department of Speech Communication and Performing Arts

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-0235-1

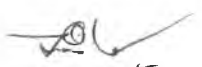
หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
ภาควิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

การสื่อสารของขบวนการเสรีไทยในสงครามโลกครั้งที่ 2
นางสาวมณีจุฑา วัชรโรทยางกูร
วาทวิทยาและสื่อสารการแสดง
รองศาสตราจารย์ ดร. อรรวรรณ ปิรันธน์โอวาท

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณะบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จำนง วิบูลย์ศรี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. อรรวรรณ ปิรันธน์โอวาท)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชยันต์ ไชยพร)

นางสาวมณีจุฑา วัชรโรทัยางกูร : การสื่อสารของขบวนการเสรีไทยในสงครามโลกครั้งที่ 2. (THE FREE THAI MOVEMENT'S COMMUNICATION IN WORLD WAR II) อ. ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. อรวรรณ ปิณฑธนโอวาท, จำนวนหน้า224 หน้า. ISBN 974-0302-35-1.

งานวิจัย“การสื่อสารของขบวนการเสรีไทยในสงครามโลกครั้งที่สอง” พบว่า การสื่อสารแบบ การพูดแบบการพูด ด้วยวิธีลับบี่ ถูกนำมาใช้ในการเจรจาต่อรอง ติดต่อกัน ประสานงานต่างๆ ระหว่าง ขบวนการเสรีไทยทั้งสามสาย อันได้แก่ ขบวนการเสรีไทยในประเทศไทย ขบวนการเสรีไทยสายอังกฤษ และขบวนการเสรีไทยสายสหรัฐอเมริกา โดยการนำของนายปรีดี พนมยงค์ โดยการสื่อสารจะให้ความสำคัญในประเด็นที่ว่าประเทศไทยไม่ปรารถนาจะเข้าข้างญี่ปุ่นโดยเจตนา การไม่ประสงค์จะประกาศสงครามกับประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษ และประเด็นที่สำคัญที่สุด คือ การเจรจาต่อรองให้ประเทศไทยรอดพ้นจากการตกเป็นประเทศผู้แพ้สงครามดังเช่นญี่ปุ่น โดยในที่นี่แบ่งการสื่อสารแบบผนวกประโยชน์เข้ากับอุดมคติ ออกเป็นสองฝ่าย คือ ฝ่ายแนวคิดฟาสซิสต์ นำโดยจอมพล ป. พิบูลสงครามและฝ่ายเสรีประชาธิปไตย นำโดยนายปรีดี พนมยงค์

จากผลการวิจัยสรุปว่า การไม่ตกเป็นประเทศผู้แพ้สงครามดังเช่นญี่ปุ่น ในกรณีของไทย เป็นผลมาจากการให้ความสนับสนุนของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความต้องการยุติลัทธิล่าอาณานิคมของอังกฤษในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นสำคัญ

ภาควิชา..... วาชีววิทยา ๒๕๓๖ ๒๕๓๖..... ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา..... ๒๕๓๖..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา 2544..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4185129628 : MAJOR SPEECH COMMUNICATION

KEY WORD: THE FREE THAI MOVEMENT/ SERI THAI/ WORLD WAR II/ LOBBY/ COMMUNICATION

MANEEJUTHA VACHAROTAYANGUL : THESIS TITLE. THE FREE THAI MOVEMENT'S COMMUNICATION IN WORLD WAR II THESIS ADVISOR: ASSOC. PROF. DR. ORAWAN PILUNOWAD, 224p. ISBN 974030235.

The research "The Free Thai Movement's communication in World war II" found that diplomatic communication, through lobby methods, was used to negotiate, communicate and co-ordinate among The Free Thai Movement in three countries: Thailand, England and the United States under the command of Mr. Pridi Banomyong who was the leader of the Free Thai Movement. Communication of The Free Thai Movement pointed that Thailand had not intended to help Japan, that Thailand was unwilling to declare war against England and the United States and the most important of the Free Thai Movement's Communication in World War II was how Thailand had not become the loser-country like Japan by negotiation. The researcher divided communication for Pragmatism and communication for idealism in two types: Fascism led by General Por Pibulsongklam and Liberal Democracy led by Mr. Pridi Banomyong.

The result of the research "The Free Thai Movement's Communication in World War II" concluded that Thailand had not become the loser-country like Japan because of the support from The United States of America. Economic interest and desire to stop the colonialism of the Great Britain in Southeast Asian Countries were two reasons why the United States had supported Thailand.

Department *Speech Communication and Performing Arts* ..... Student's signature *Maneejutha V.*
 Field of study *Speech Communication* ..... Advisor's signature *Orawan*
 Academic year 2001..... Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณสำหรับความอดทนและกำลังใจตลอดเวลาสามปีครึ่งที่อาจารย์ทุกท่านได้ให้เวลาและคำแนะนำตลอดมา ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.อรรณพ ปิรันธนินโอราท อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.จำนง วิบูลย์ศรีประธานกรรมการ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไชยันต์ ไชยพร กรรมการสอบ

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์ พุทธศักราช 2543 ราชบัณฑิต ประเภทสังคมศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง ราชบัณฑิตยสถาน รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยวัฒน์ คำชู คณบดีคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและรองศาสตราจารย์ ดร. สุรัชย์ ศิริไกร อาจารย์ประจำภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง ที่ให้โอกาสในการสัมภาษณ์ทำให้ได้แนวความคิดทางการเมืองที่ละเอียดและลึกซึ้ง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้สร้างกำลังใจชี้แนะแนวทางของชีวิตและจิตใจของผู้วิจัยในยามอ่อนล้าที่สุดในชีวิตได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยวัฒน์ คำชู คณบดีคณะรัฐศาสตร์ รองศาสตราจารย์ ชาติรี ฤทธารมย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิธาน วัฒนายากร อาจารย์ ดร.ปราณี ทิพย์รัตน์และรองศาสตราจารย์ ดร. สุรชาติ บำรุงสุข รองศาสตราจารย์ อวยพร พานิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เมตตา กฤตวิทย์ ในส่วนการรักษา ขอกราบขอบพระคุณ นายแพทย์ชาญวิทย์ พรนภดลและนายแพทย์อดุลย์ รัชษมณี

ขอกราบเท้าขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่ พี่ต๋อง พี่ต๋อย พี่เตย คุณยาย น้ำเล็ก น้ำแก้ว พี่ชาญศักดิ์ พี่ปรีชา พี่เมธาและครอบครัว พี่ปริญญา พี่เศรษฐพงศ์ คุณธนพล คุณลุงชวลิตและคุณป้าอุ๊ต คุณลุงหอมสมชาติและคุณป้าหน้อย คุณหอมเต็มชัยและคุณวนิดา คุณลุงหอมศุภชัย พี่วิทยา พี่บ๊อบบี้ พี่House คุณลุงหอมพนัสและคุณน้ำดื่ม Charlie&Arty พี่นี่ ขอขอบคุณ God&Lili พี่ปู พี่อานู พี่กุก พี่เหมยลี่ น้องจิตรา จำ น้องอุ้ม มะ เทอด นิค สำหรับวันหนึ่งๆ การรับฟังปัญหา พ่อคะที่พ่อบอกว่า “ขอบคุณที่ทำให้พ่อมีความสุขในชีวิต” ตาลทำสำเร็จแล้วค่ะ

มณีจุฑา วัชรโรทยางกูร

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
คำถามนำวิจัย.....	5
ข้อสันนิษฐานเบื้องต้น.....	5
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2. แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
1. ทฤษฎีตอบโต้ต่อสถานการณ์ของบิทเซอร์.....	9
2. ทฤษฎีการสื่อสารในลักษณะเชิงการทูต.....	12
3. ทฤษฎีการโต้แย้งแสดงเหตุผล.....	16
4. ทฤษฎีการเจรจาต่อรอง.....	17
5. ทฤษฎีสื่อสารเพื่อประโยชน์และสื่อสารเพื่ออุดมคติ.....	24
6. ทฤษฎีการสื่อสารเชิงสัญลักษณ์.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	32

4. ผลการวิจัยการสื่อสารของขบวนการเสรีไทยในสงครามโลกครั้งที่2.....	35
1. ช่วงที่เริ่มเข้าสู่สงครามมหาเอเชียบูรพา (8 ธันวาคม 2484-ก่อนการประกาศสัญญา สัมพันธไมตรีร่วมกันระหว่างไทยกับญี่ปุ่น วันที่ 21 ธันวาคม 2484).....	36
2. ช่วงที่สงครามโลกครั้งที่สองดำเนินอยู่ระหว่าง ประเทศผู้ร่วมรบกับญี่ปุ่นคือประเทศไทย กับฝ่ายสัมพันธมิตรญี่ปุ่นใช้ไทยเป็นพันธมิตร ร่วมวงศไพบูลย์และใช้ไทยเป็นทางผ่าน ในขณะที่ผู้นำไทยอีกฝ่ายหนึ่งดำเนินขบวนการเสรีไทย (การประกาศสัญญาสัมพันธไมตรีร่วมกันระหว่าง ไทยกับญี่ปุ่นวันที่ 21 ธันวาคม 2484- 13 สิงหาคม 2488).....	76
3. ในช่วงหลังจากที่สงครามโลกยุติลง	135
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	159
1. สรุปผลงานวิจัย.....	160
2. ข้อเสนอพื้นฐาน.....	160
3. ตอบคำถามการวิจัย.....	164
4. อภิปรายผลงานวิจัย.....	168
5. ข้อจำกัดในการทำงานวิจัย.....	170
6. ข้อเสนอแนะ.....	171

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

รายการอ้างอิง.....	172
ภาคผนวก.....	177
ประวัติผู้วิจัย.....	224